

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра педагогіки



Затверджую
Проректор з науково-педагогічної
і навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2 від 14.10.2018 р.

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

ЗАГАЛЬНА ТА ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ

У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

(назва дисципліни)

підготовки магістра
(назва освітнього ступеня)

спеціальності 012 Дошкільна освіта
(шифр і назва спеціальності)

освітньої програми (спеціалізації)

Дошкільна освіта
(шифр і назва спеціальності)

Програма навчальної дисципліни «Загальна та дошкільна педагогіка з методикою викладання у вищому навчальному закладі» підготовки магістра, галузі знань 01 «Освіта», спеціальності 012 «Дошкільна освіта», за освітньою програмою *Дошкільна освіта*.

Розробник: Семенов О. С., доктор педагогічних наук, професор.

Рецензент: Смолюк І. О., доктор педагогічних наук, професор.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогіки

(протокол № 2 від 12 вересня 2018 р.)

Завідувач кафедри:  (Смолюк І. О.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

(протокол № 1 від 17 вересня 2018 р.)

Голова науково-методичної комісії факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

 (Антонюк В. З.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Загальна та дошкільна педагогіка з методикою викладання у вищому навчальному закладі»

Таблиця 1
(денна форма навчання)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 – Освіта, 012 – Дошкільна освіта, Магістр, Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 210 / 7		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий , 2-ий
		Лекції 34 год.
		Практичні (семінарські) 36 год.
		Самостійна робота 130 год.
ІНДЗ немає		Консультації 10 год.
	Форма контролю: залік, екзамен	

Таблиця 2
(заочна форма навчання)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 – Освіта, 012 – Дошкільна освіта, Магістр, Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 210 / 7		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий , 2-ий
		Лекції 16 год.
		Практичні (семінарські) 16 год.
ІНДЗ немає		Самостійна робота 152 год.
	Консультації 26 год.	
		Форма контролю: залік, екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Загальна та дошкільна педагогіка з методикою викладання у вищому навчальному закладі» є узагальнення та оновлення (за умови перехресного вступу на навчання за ОП «Магістр» бакалаврів/спеціалістів непедагогічних спеціальностей – формування) в студентів знань про сутність педагогічних явищ, пов'язаних з ними основних наукових понять, розвиток науково-педагогічних компетентностей майбутнього фахівця дошкільної освіти як базису для опанування методик роботи вихователя дітей дошкільного віку та ознайомлення з основами методики викладання педагогіки як навчальної дисципліни у закладі вищої освіти.

Об'єктом курсу є формування науково-педагогічних компетентностей майбутніх фахівців як вихователів закладів дошкільної освіти, організаторів дошкільної освіти та викладачів.

Предметом курсу є вивчення студентами: основ загальної педагогіки (загальних основ, дидактики, теорії виховання, школознавства); дошкільної педагогіки (загальні засади дошкільної педагогіки, розвиток теорії і практики дошкільної педагогіки, раннє дитинство, зміст та методи виховання дітей дошкільного віку, виховання дітей у грі, дошкільна дидактика, діяльність закладу дошкільної освіти); методики викладання педагогіки в закладі вищої освіти.

Методологічну основу курсу становить сукупність наукових підходів (системного, аксіологічного, культурологічного, синергетичного, суб'єктно-діяльнісного, особистісно-зорієнтованого, технологічного, діалогічного, компетентнісного) та принципів (культуро- і природовідповідності, ціннісно-сміслової спрямованості, занурення у творчу діяльність, породження успіху, діалогічності та інших). Зміст курсу базується на синергії теоретичних та практичних концептів загальної та дошкільної педагогіки, які реалізуються у процесі лекційних, практичних занять, самостійної роботи студентів.

Теоретичну основу забезпечено системою вихідних наукових положень, теорій (філософії свободи, педагогіки та психології педагогічної творчості, психології особистості, педагогіки співробітництва, педагогіки емплауерменту, психолого-педагогічної підтримки), дефініцій, необхідних для розуміння сутності освітнього процесу у закладах дошкільної та вищої освіти, наукового опису фактів, їх аналізу, узагальнення і синтезу.

Методичне забезпечення курсу становлять: презентаційні матеріали лекцій (*Microsoft PowerPoint*), навчальні посібники з педагогіки загальної та дошкільної, завдання для практичних занять, інструктивні матеріали для підготовки мікровикладання, інші дидактичні матеріали.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування таких ключових компетентностей:

- свідомо оперувати ключовими поняттями загальної та дошкільної педагогіки, будувати на їх основі умовиводи в процесі аналізу педагогічних явищ;
- володіти знаннями про анатомо-фізіологічні та психолого-педагогічні особливості становлення особистості й індивідуальності в період дошкільного дитинства;
- розуміти засади формування та реалізації змісту дошкільної освіти;

- усвідомлювати та упроваджувати шляхи реалізації Базового компоненту дошкільної освіти в діяльності сучасного закладу дошкільної освіти;
- знати та реалізовувати у практичній діяльності закономірності, принципи навчання та виховання дітей дошкільного віку;
- розуміти основні засади системного функціонування сучасного закладу дошкільної освіти у розмаїтті форм та новітніх методик освіти дітей дошкільного віку;
- мати готовність до відповідального виконання функцій вихователя дітей раннього та дошкільного віку;
- володіти науковими основами професійної діяльності викладача закладу вищої освіти;
- вільно оперувати змістом загальної та дошкільної педагогіки як навчальними дисциплінами;
- бути готовим реалізувати зміст загальної та дошкільної педагогіки як навчальних дисциплін через застосування форм роботи викладача у закладі вищої освіти;
- знати та уміти ефективно застосовувати форми контролю знань студентів закладу вищої освіти.
- володіти надпрофесійними компетентностями категорії soft skills (гнучкими навичками): переконання, лідерства, міжособистісного спілкування, ведення переговорів, роботи в команді, управління часом, фахової та загальної ерудиції, педагогічної творчості тощо.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових модулів:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Загальна педагогіка

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Дошкільна педагогіка

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Методика викладання педагогіки у закладі вищої освіти

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

*Таблиця 3.1.
(денна форма навчання)*

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Консульт.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль I. Загальна педагогіка					
Тема 1. Педагогіка як наука.	10	2	2	-	6
Тема 2. Розвиток, соціалізація та становлення особистості й індивідуальності.	13	2	2	1	8

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Педагог як організатор освіти.	10	2	2	-	6
Тема 4. Дидактика.	13	2	2	1	8
Тема 5. Теорія і практика виховання.	15	2	2	1	10
Тема 6. Основи іпкологознавства.	10	2	2	-	6
Разом за модулем 1	71	12	12	3	44
Змістовий модуль II. Дошкільна педагогіка					
Тема 7. Загальні засади дошкільної педагогіки.	12	2	2	1	7
Тема 8. Розвиток теорії і практики дошкільної освіти.	9	2	2	-	5
Тема 9. Раннє дитинство як віковий період.	11	2	2	-	7
Тема 10. Зміст і методи виховання дітей дошкільного віку.	15	2	2	1	10
Тема 11. Виховання дітей у грі.	12	2	2	1	7
Тема 12. Навчання дітей дошкільного віку.	13	2	2	1	8
Тема 13. Заклад дошкільної освіти, родина і школа у системі дошкільної освіти.	11	2	2	1	6
Разом за модулем 2	83	14	14	5	50
Змістовий модуль III. Методика викладання педагогіки у закладі вищої освіти					
Тема 14. Стандарти підготовки фахівців у закладах вищої освіти.	15	2	2	1	10
Тема 15. Форми організації освітньої діяльності у закладах вищої освіти	19	2	4	1	12
Тема 16. Організація самостійної та науково-дослідницької роботи студентів	12	2	2	-	8
Тема 17. Контроль та оцінка рівня фахової підготовки майбутніх педагогів.	10	2	2	-	6
Разом за модулем 3	56	8	10	2	36
Разом годин	210	34	36	10	130

Таблиця 3.2.
(заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Консуьлт.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6

Змістовий модуль I. Загальна педагогіка					
Тема 1. Педагогіка як наука.	11	-	1	1	9
Тема 2. Розвиток, соціалізація та становлення особистості й індивідуальності.	14	-	1	1	12
Тема 3. Педагог як організатор освіти.	9	-	1	1	7
Тема 4. Дидактика.	12	2	-	2	8
Тема 5. Теорія і практика виховання.	16	2	-	2	12
Тема 6. Основи школознавства	9	-	1	1	7
Разом за модулем 1	71	4	4	8	55
Змістовий модуль II. Дошкільна педагогіка					
Тема 7. Загальні засади дошкільної педагогіки.	12	2	-	2	8
Тема 8. Розвиток теорії і практики дошкільної освіти.	9	2	-	2	5
Тема 9. Раннє дитинство як віковий період.	11	2	1	1	7
Тема 10. Зміст і методи виховання дітей дошкільного віку.	15	2	2	2	9
Тема 11. Виховання дітей у грі.	12	-	4	1	7
Тема 12. Навчання дітей дошкільного віку.	13	2	-	2	9
Тема 13. Заклад дошкільної освіти, родина і школа у системі дошкільної освіти.	11	-	1	2	8
Разом за модулем 2	83	10	8	12	53
Змістовий модуль III. Методика викладання педагогіки у закладі вищої освіти					
Тема 14. Стандарти підготовки фахівців у закладах вищої освіти.	15	2	-	2	11
Тема 15. Форми організації освітньої діяльності у закладах вищої освіти	19	-	2	2	15
Тема 16. Організація самостійної та науково-дослідницької роботи студентів	12	-	1	1	10
Тема 17. Контроль та оцінка рівня фахової підготовки майбутніх педагогів.	10	-	1	1	8
Разом за модулем 3	56	2	4	6	44
Усього годин	210	16	16	26	152

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 4

№ з/п	Тема
1.	Скласти опорну схему «Педагогіка в системі філософських наук».
2.	Засобами графічних міркувань про сутність становлення індивідуальності скласти опорну схему «Проблема індивідуальності в контексті її становлення у сучасних освітніх системах».
3.	На засадах гуманістичної педагогіки визначте переваги та недоліки особистісного підходу у освітній діяльності.
4.	Сформулюйте вимоги до особистості педагога сучасності на засадах суб'єкт-суб'єктності освітньої взаємодії.
5.	Ознайомтесь із працею Я.-А. Коменського «Видимий світ у малюнках». Обґрунтуйте необхідність опори педагога на конкретно-образне сприймання дитиною дошкільного та молодшого шкільного віку предметів на явищ навколишньої дійсності.
6.	Обґрунтуйте власні «Правила радісного навчання».
7.	Побудуйте опорну схему «Застосування словесних методів навчання на різних етапах дошкільного та молодшого шкільного віку».
8.	Окресліть схематично становлення ідей виховання дітей у історичній ретроспективі.
9.	Діяльність вихователя з подолання важковиховуваності. Скласти рекомендації із запобігання дитячим негативізмам.
10.	Обґрунтувати принципи взаємодії педагога з родинами, члени яких є учасниками бойових дій.
11.	Обґрунтувати користь та засади створення «розвивального дискомфорту».
12.	Визначити правила підготовки дітей дошкільного віку до групової взаємодії.
13.	На основі критики педагогічного егоцентризму, запропонуйте дитиноцентричну модель діяльності сучасного педагога. Основну частину завдання виконайте схематично.
14.	Підготуйте реферат на тему «Розвиток теорії і практики дошкільної освіти у XIX – XX столітті».
15.	Скласти глосарій на тему «Вища освіта в Україні».
16.	Обґрунтувати змістово-логічні зв'язки між поняттями «знання», «уміння», «навички», «компетентності».
17.	На основі вивчення Закону України «Про дошкільну освіту» (2001 р.) визначити типи та функції закладів дошкільної освіти.
18.	Визначити перспективні напрями реформування законодавства про дошкільну освіту в рамках прийнятого у 2017 році Закону України «Про освіту». Скласти глосарій нових термінів у галузі дошкільної освіти.
19.	Розробити рекомендації для батьків, вихователів, адміністрації закладу дошкільної освіти (за вибором) з усунення проблем негативної адаптації дитини до умов закладу дошкільної освіти.
20.	Розробити модель роботи вихователя з формування здоров'язберезливої поведінки дітей старшого дошкільного віку.

21.	Підготувати перелік засобів розумового виховання дітей дошкільного віку, які може використати вихователь у роботі з дітьми різних вікових груп.
22.	Здійснити добір ігор, що можуть бути використані у процесі морального виховання дітей дошкільного віку.
23.	Розробити модель патріотичного виховання дітей дошкільного віку.
24.	Запропонувати перелік екскурсій для дітей середнього дошкільного віку з метою ознайомлення їх з працею дорослих.
25.	Розробити перелік (максимально повний) гуртків естетичного спрямування для дітей дошкільного віку.
26.	Інтерпретувати класифікацію дитячої гри за Катрін Гарвей стосовно спрямування на розвиток дитини (емоційний, фізичний, розумовий, моральний, творчий).
27.	Обґрунтувати методичні засади взаємодії закладу дошкільної освіти з сім'єю. Скласти план роботи вихователя з батьками групи.
28.	Підготувати реферат на тему «Сучасні дослідження ігор дошкільників».
29.	Підготувати реферат на тему «Волинські традиції використанні іграшки у вихованні дітей дошкільного віку».
30.	Підготувати реферат на тему «Педагогічне керівництво дидактичними іграми дошкільників».
31.	Підготувати реферат на тему «Розвивальне середовище як чинник ефективності педагогічного процесу».
32.	Скласти календарний план роботи різновікової групи.
33.	Підготувати реферат на тему «Формування батьківського авторитету».
34.	Підготувати реферат на тему «Педагогічна культура батьків дітей дошкільного віку».
35.	Підготувати реферат на тему «Сприяння системи виховання дітей старшого дошкільного віку успішній адаптації до шкільного навчання».
36.	Підготувати реферат на тему «Наступність, перспективність у системі безперервної освіти закладу дошкільної освіти та школи».
37.	Створити описову модель електронного підручника «Дошкільна педагогіка» для дистанційного навчання.
38.	Ознайомитися зі змістом навчального плану напряму підготовки «Дошкільна освіта», освітнього ступеня «Бакалавр». Визначити компонент психолого-педагогічної підготовки майбутнього фахівця.
39.	Визначити вимоги до підготовки лекції з педагогіки дошкільної.
40.	Створити схему аналізу навчального заняття у закладі вищої освіти.
41.	Розробити критерії добору закладу дошкільної освіти як бази практики для підготовки фахівця за напрямом підготовки «Дошкільна освіта».
42.	Ознайомитися із планами роботи куратора академічної групи.
43.	Розробити критерії оцінювання студентів під час практичних занять з курсу «Дошкільна педагогіка».
44.	Підготувати та провести мікрОВикладання фрагменту практичного заняття з довільно обраної теми курсу «Дошкільна педагогіка».
45.	Укласти вимоги до написання студентами курсової роботи з педагогіки.

7. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Немає

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 5

Модуль 1																	Модуль 2			Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3					МКР 1	МКР 2	МКР 3	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	20	20	20	100
2	2	3	2	3	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3	2	2				

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 - 81	C	
67 -74	D	Задовільно
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

Критерії оцінювання

90-100 балів («відмінно»). Глибоке оволодіння вузловими питаннями по темах. Системне, усвідомлене використання даної інформації. Встановлення причинно-наслідкових зв'язків між окремими змістовими блоками. Вільна орієнтація і використання необхідного категорійно-понятійного апарату при розкритті проблеми. Мова чітка і логічна. Здатність до аналітико-узагальнюючого викладу питання, вміння формулювати висновки і пропозиції по суті проблеми.

82-89; 75-81 балів («добре»). В цілому цілісне, усвідомлене оволодіння матеріалом, віднесенням до даного питання. В окремих випадках рівень засвоєння інформації недостатній. Аргументація при відповідях на питання, логічність і взаємозв'язок у викладі матеріалу дещо знижені. Відчуває труднощі при відповідях на питання, у формулюванні узагальнень і висновків.

67-74; 60-66 балів («задовільно»). Фрагментарне, несистемне відтворення інформації. Наводить лише окремі складові питання, без необхідного усвідомлення і взаємозв'язку.

1–59 балів («незадовільно»). Необхідним категорійно-понятійним апаратом магістрант не володіє. Робить безуспішні спроби висвітлення питання на репродуктивному, механічному рівні. Не розуміє змісту питання, відповідає не по суті.

9. Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Науковий керівник: А.М. Богуш // Вихователь – методист дошкільного закладу. Спецвипуск. – К.: МЦФЕР освіти, 2012. – С. 6-19.

2. Барильнік А. І. Громадянське виховання в умовах українського державотворення : (з досвіду роботи політико-правового клубу "Феміда") / А. І. Барильнік // Виховна робота в школі : наук.-метод. журн. – 2012. – № 5. – С. 25–29

3. Богуш А.М. Українське народознавство в дошкільному закладі / А.М. Богуш, Н.В. Лисенко. – К., Знання 2002. – С. 36-49.

4. Бурковська О. Цілісний підхід до розвитку і виховання наймолодших / О. Бурковська // Дошкільне виховання. – 2010. – №6.

5. Волинець К. І. Підготовка майбутніх педагогів-вихователів до реалізації наступності у розвитку творчих здібностей дітей старшого дошкільного і молодшого шкільного віку / Катерина Іванівна Волинець // Реформування вищої освіти в Україні : матер. наук.-практ. конф. — К., 1998. — С.15-20.

6. Горб Т. Й. Громадянське виховання: інструменти дотику до особистості / Т. Й. Горб // Історія в школі : наук.-метод. журн. – 2013. – № 2. – С. 16–17.

7. Гурковська Т. Л. Дитина до трьох: психологічний портрет з рекомендаціями / Тетяна Леонідівна Гурковська // Дошк. виховання. — 2007. — № 12.-С. 11-15

8. Дошкольная педагогика с основами методик воспитания и обучения: учебник для вузов. Стандарт третьего поколения / под ред. А.Г. Гогоберидзе, О.В. Солнцевой. – СПб.: Питер, 2013. – 464 с.

9. Дошкольная педагогика. Учеб.пособие для учащихся пед.уч-щ по спец. 2002 «Дошкольное воспитание» / В.И. Ядэшко, Ф.А.Сохин, и др.; Под ред. В.И. Ядэшко. – 2-е изд. Испр. И доп..- М.: Просвещение, 1986. – 415 с.

10. Закон України «Про дошкільну освіту». – К.: Ред. журналу «Дошкільне виховання», 2001. – С. 4-33.

11. Зеленев Є. Педагогічні основи планетарного виховання студентської молоді / Євген Зеленев // Вища школа. – 2008. – № 12. – С. 62–78.

12. Коваленко О. В. Моніторинг якості дошкільної освіти як проблема / Олена Володимирівна Коваленко // Моніторинг якості освіти: теорія та практика : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / редкол.: В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа та ін. — К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2009. — С. 92-96.

13. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: Наук.-метод. посіб. / Наук. ред. О.Л.Кононенко. – К.: Редакція журналу «Дошкільне виховання», 2003. – 243 с.

14. Кононко О. Л. Принципи особистісно орієнтованої системи виховання / О. Л. Кононко // Вихователь-методист дошкільного закладу – 2008. – №1 – С. 8–17.

15. Кононко О. Стратегічна мета виховання – життєва компетентність дитини // Дошкільне виховання. – 1999. - № 5. – С. 3-6.

16. Кудикіна Н. В. Теоретико-методичні засади організації ігрової діяльності дітей / Надія Василівна Кудикіна // Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: навч.-метод. посіб. / за ред. Г. С. Тарасенко. — К.: ВД «Слово», 2010. — С. 11-25.

17. Кузьменко В. У. Я — «дошкільниця». Короткі висновки про існування програм дошкільної освіти в умовах ринкової економіки / Віра Улянівна Кузьменко // Дит. садок. — 2009. — № 11 (491). — Березень. — С. 9-12.

18. Куліненко Л. Освіта як чинник формування громадянських якостей особистості / Л. Куліненко // Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часоп. – 2013. – № 2. – С. 33–39.
19. Ладивір С. О. Виховання гуманних почуттів у дітей / С. О. Ладивір, О. П. Долинна, В. В. Котирло, С. Є. Кулачківська, С. П. Тищенко, О. О. Вовчик-Блакитна, Ю. О. Приходько; за наук. ред. Т. О. Піроженко, С. О. Ладивір, Ю. С. Манилюк. — Тернопіль : Мандрівець, 2010. — 168. — (Серія “Дитина замовляє розвиток”).
20. Лисенко И. В., Кирста І. Р., Методичні поради до вивчення курсу «Дошкільна педагогіка» - Івано-Франківськ, 1993. - 61 с.
21. Лисенко Н.В., Кирста Н.Р. Педагогіка українського дошкілля: У 3-х частинах: Навч.посіб.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 360 с.
22. Мартиненко С. Особливості педагогічної взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу, наукової та соціально-гуманітарної діяльності / С. Мартиненко // Вища школа. – 2009. – № 11. – С. 32–39.
23. Міщенко Н. І. Соціально-педагогічний супровід особистісно-професійного розвитку майбутніх фахівців засобами студентської субкультури / Н. І. Міщенко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – № 2. – С. 78–84.
24. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навч. посіб. / Неля Євгенівна Мойсеюк. – К. : Самміт, 2008. – 656 с.
25. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002. - № 33. – 23 квітня; // Дошкільне виховання. – 2002. - № 7. – С. 4-9. Положення про дошкільний навчальний заклад // Освіта України. – 2003. - № 22. – 25 березня. – С. 3,8; //Дошкільне виховання. – 2003. - № 5. – С. 3-6.
26. Положення про дошкільний навчальний заклад // Освіта України. – 2003. - № 22. – 25 березня. – С. 3,8; //Дошкільне виховання. – 2003. - № 5. – С. 3-6.
27. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : підручник / Тамара Іллівна Поніманська. – К. : Академвидав, 2015. – 448 с.
28. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Тамара Іллівна Поніманська, Ілона Миколаївна Дичківська. – 2-ге вид. – К. : Слово, 2007. – 351 с.
29. Потапчук Т. Становлення ідентичності студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Т. Потапчук // Вища школа : наук.-практ. вид. – 2012. – № 7. – С. 40–46. – Бібліогр.: с. 41–45.
30. Примірний Статут дошкільного навчального закладу // Дошкільне виховання. – 2003. - № 7. – С. 22-27; //Інформаційний збірник МОН України. – 2003. - № 9. – С. 14-18.
31. Приходько Ю.О. Розвиток відчуттів і сприймань у дітей дошкільного віку (сенсорний розвиток): навч. посіб. / ЮліяОлексіївна Приходько. – К.: НПУ ім. М. Драгоманова, 2001.
32. Рацул А. Б. Організаційно-педагогічна діяльність куратора з формування особистості студента / А. Б. Рацул, В. Я. Новицький // Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград : КДПУ ім. В. Винниченка, 2004. – Вип. 54. – С. 149–152.
33. Розвиваємо, навчаємо, виховуємо дитину третього року життя : методичний посібник / Кузьмук Л.І. та ін.; за ред. Т.І. Поніманської. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – 568 с.
34. Розумне виховання сучасних дошкільнят: Методичний посібник / Н.Гавриш, О. Брежнева, І.Кіндрат, О.Рейпольська ; за загальною редакцією О.Брежньої. К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 176 с.
35. Сергієнко В. Проблеми виховання студентської молоді / Валентина Сергієнко, Віктор Костін // Вища школа. – 2010. – № 7/8. – С. 75–79.
36. Сисоєва С. О. Творчий розвиток фахівців в умовах магістратури : монографія / Світлана Олександрівна Сисоєва. – К. : Едельвейс, 2014. – 400 с.
37. Смольникова Г. В. Розвиваємо у малят сенсорику та дрібну моторику /

Галина Валентинівна Смольникова // Дошк. виховання. – 2010. – № 7. – С. 20-22.

38. Фізичний розвиток дітей в умовах дошкільного навчального закладу : методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України (Додаток до листа від 16. 08. 2010 № 1 / 9 – 563) // Дошкільне виховання. – 2010. – № 9. – С. 9.

39. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. пед. закл. освіти / Михайло Миколайович Фіцула. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2005. – 232 с.

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

<https://mon.gov.ua/ua> – сайт Міністерства освіти і науки України.

<http://www.elibukr.org/en> –електронна бібліотека України.

<http://www.nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки ім. В. Вернадського.

<http://esnuir.cenu.edu.ua> – Інституційний репозитарій Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки

<http://dnpb.gov.ua/ua/> – державна науково-педагогічна бібліотека імені В. О. Сухомлинського

<https://pidruchniki.com/pedagogika/> – підручники з педагогіки он-лайн

<https://books.br.com.ua/themes/259/261> – конспекти лекцій з педагогіки он-лайн

<https://www.loc.gov> – бібліотека Конгресу США

<http://www.wbc.poznan.pl/dlibra> – Ввеликопольська цифрова бібліотека

<http://www.brsu.by> – сайт Брестського державного університету імені О. С. Пушкіна

10. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет і завдання педагогіки. Виникнення педагогіки як науки.
2. Основні педагогічні категорії. Система педагогічних наук.
3. Поняття про особистість. Чинники становлення особистості.
4. Поняття про індивідуальність. Становлення індивідуальності.
5. Роль виховання у розвитку особистості.
6. Теорії розвитку особистості.
7. Педагогічний процес. Мета виховання.
8. Основні напрямки виховання.
9. Особистість педагога як організатора освіти.
10. Поняття про дидактику, її предмет, завдання, функції.
11. Сутність, етапи і структура навчання.
12. Пізнавальний інтерес як основа розвитку дитини у навчанні.
13. Знання. Формування знань (етапи, рівні засвоєння).
14. Формування умінь, навичок.
15. Принципи навчання.
16. Зміст освіти. Теорії змісту освіти. Таксономія завдань навчання.
17. Навчальний план, програма, підручник, посібник.

18. Методи та прийоми навчання.
19. Класифікація методів навчання за джерелом знань.
20. Класифікація методів навчання за характером пізнавальної діяльності дитини.
21. Засоби навчання. Використання інформаційних технологій у навчанні.
22. Технологія навчання.
23. Форми організації навчання.
24. Урок (заняття), його типи та моделювання.
25. Позашкільна (неформальна) освіта.
26. Контроль навчальної діяльності та освітніх досягнень дітей.
27. Виховання. Концепції виховання.
28. Закономірності виховання.
29. Принципи виховання.
30. Методи виховання. Класифікація.
31. Форми виховання.
32. Поняття про виховання дитини у колективі.
33. Самовиховання як чинник розвитку особистості та індивідуальності.
34. Взаємодія закладу освіти з родиною у вихованні дитини.
35. Важковиховуваність.
36. Система освіти України.
37. Предмет і завдання дошкільної педагогіки.
38. Вікова періодизація дошкільного дитинства.
39. Основи педагогічного дослідження в галузі дошкільної педагогіки.
40. Становлення та розвиток науки про дошкільну освіту.
41. Характеристика сучасної системи дошкільної освіти.
42. Особливості розвитку та виховання дітей раннього віку.
43. Адаптація дітей до закладу дошкільної освіти.
44. Загальна характеристика напрямів виховання дітей дошкільного віку.
45. Фізичне виховання дітей дошкільного віку.
46. Розумове виховання дітей дошкільного віку.
47. Моральне виховання дітей дошкільного віку.
48. Трудове виховання дітей дошкільного віку.
49. Естетичне виховання дітей дошкільного віку.
50. Виховання дітей у грі.
51. Іграшка.
52. Творчі ігри з дітьми дошкільного віку.
53. Дидактичні ігри з дітьми дошкільного віку.
54. Загальні основи дошкільної дидактики.
55. Методи та форми організації навчання дітей дошкільного віку.
56. Освітній процес у закладі дошкільної освіти.
57. Взаємодія закладу дошкільної освіти з сім'єю вихованця.
58. Підготовка дитини до навчання в школі.
59. Неформальна освіта дітей дошкільного віку.
60. Зарубіжні моделі дошкільної освіти.

61. Предмет і завдання методики викладання педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти.
62. Державні стандарти підготовки фахівців за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта».
63. Зміст освіти у закладі вищої освіти.
64. Болонський процес як основа організації педагогічного процесу у закладі вищої освіти.
65. Форми організації освітньої діяльності у студентів у закладі вищої освіти.
66. Лекція. Підготовка лекції. Активізація пізнавальної діяльності студентів під час лекції.
67. Семінарські та практичні завдання у системі підготовки фахівців.
68. Методи та прийоми викладання педагогічних дисциплін.
69. Засоби вивчення понять курсу «Дошкільна педагогіка».
70. Самостійна робота студентів закладу вищої освіти.
71. Організація науково-дослідної діяльності студентів.
72. Організація практики студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта».
73. Організація виховної роботи зі студентами.
74. Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів педагогічних спеціальностей.
75. Педагогічна майстерність викладача закладу вищої освіти.